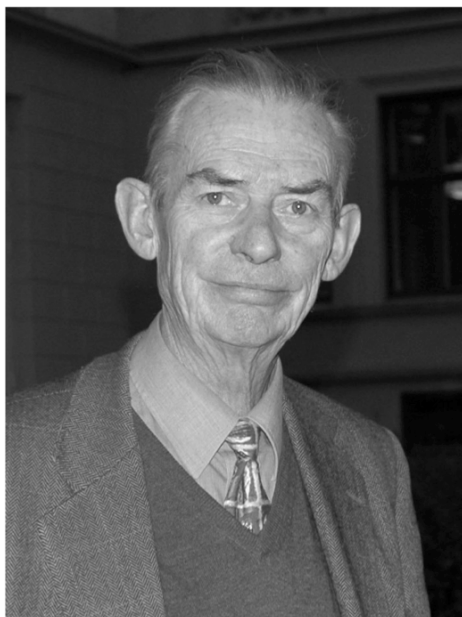

Mennesket og dets engel

Møte med Nick Thomas

Sissel Jenseth og Frode Barkved

Materialisme er fruktbart som metode, men en katastrofe som filosofi, sa Nick Thomas. (Foto: S. Jenseth)

Nick Thomas besøkte Oslo 13. – 15. november. Han holdt fire foredrag over temaet «menneske og engel», og ledet en arbeidsgruppe i projektiv geometri.

Seminaret ble holdt i Josefinesgt. 12 og var godt besøkt. På det meste var det over 50 menneske til stede. Det vekslet mellom foredrag og arbeidsgrupper: projektiv geometri med Nick Thomas og Arne Nicolaisen, og eurytmimeditasjoner ledet av Ingrid Reistad. Seminaret hadde en musikalsk åpning ved Silje Aker Johnsen og Torbjørn Eftestøl, og Apropos konsertserie inngikk som en del av programmet lørdag.

I forbindelse med seminaret hadde vi en samtale med Nick hvor vi tok opp noen av de sentrale temaene i foredragene hans og tanker rundt dette, som vi vil prøve å videreformidle her.

Nick Thomas (f. 1941) var generalsekretær for Anthroposophical Society i Storbritannia i 21 år. Som attenåring ble han oppmerksom på Rudolf Steiners bøker og har siden vært inspirert av antroposofien. Han er utdannet elektroingeniør og har 16 års arbeidserfaring fra Royal Air Forces. I alle år har han vært opptatt av å forene Steiners åndelige forskning med funn fra nyere vitenskap, og pensjonisttilværelsen vier han hovedsakelig til denne forskningen. Oppdagelsen av projektiv geometri som en estetisk og hensiktsmessig tilnæringsmåte, førte blant annet til utgivelsen av boken *Space and Counterspace: A New Science of Gravity, Time and Light* (les mer på www.nct.anth.org.uk.)

Nick Thomas er en etterspurt foredragsholder. Han er klar og direkte, men med en varm utstråling. Underveis legger han inn humoristiske vinklinger på stoffet og kommer med vitenskaplige betraktninger. Dermed blir et vanskelig stoff tilgjengelig for mange. Flere ganger henviser han til aktuelle forskningsrapporter, men peker også på de problemene som vitenskapsfolk utsettes for hvis de bringer

ikke-materielle funn inn i forskningen sin. For i dagens universitets- og forskerverden finnes det liten åpenhet for det åndelige. I stedet hersker det skepsis og frykt. Rudolf Steiner uttalte at materialisme fungerer som bedøvelsesmiddel for å holde nede denne frykten.

Ideene – hvor kommer de fra?

I foredraget tok Nick Thomas opp engleerfaringer i vår tid og hvordan vi kan forstå dem. Skytsengelen, som står på det laveste trinnet i hierarkiet, er dedikert til ett menneske gjennom alle dets inkarnasjoner. Den måten engelen arbeider på er f.eks. at mennesket plutselig får en idé. Engelen gir mennesket ideen. Men de fleste mennesker er for selvsentret og regner ideene for sine egne. De merker ikke at den er overlevert, og spør da heller ikke *hvor* den kommer fra. Nettopp fordi det skjer på denne måten, sørger engelen for at du stilles fritt. Du har friheten til å benytte eller forkaste ideen. Helt annerledes hadde det vært hvis engelen stod foran deg og befalte deg å gjennomføre den. Det eneste engelen bringer med ideen, er varme. En ildkraft som gir energi til å sette den ut i verden.

Nick oppfordret oss til å reflektere over våre egne ideer. Hvordan forholder vi oss til disse i livet vårt? Har vi satt dem ut i livet? Kan vi se spor etter dem og forbindelser til dem i biografien vår? For det er viktig at ideene iverksettes, at vi er trofaste mot dem uansett hvor lang tid det tar. Gjennom en slik refleksjon oppstår også en bevissthet rundt englenes virke. Man oppdager hvor utsatt engelen er. Den er bundet til sitt menneske uansett hvordan dette mennesket velger å leve livet sitt.

Hvem hjelper oss?

Det er ikke bare skytsengelen som bistår oss. Også avdøde kan gi oss «en hjelpende hånd». Eksempler på dette kan være hvis du av en eller annen grunn «holdes tilbake» og ikke reiser som planlagt, for så i ettertid å oppdage at hadde du reist, ville du havnet i en ulykke. Eller når du har bestemt deg for å si noen sannhetens ord til en person, men ikke får det til, og så får du etterpå vite noen momenter som gjøre deg sjeleglad for at du holdt munn. I slike situasjoner kan det ha vært en avdød som har ledet deg.

Den eteriske Kristus kan gripe direkte inn i den fysiske verden og hjelpe mennesker i akutte situasjoner. Kristus opptrer da i ulike skikkelser helt tilpasset den aktuelle situasjonen. Deretter forsvinner han straks. De som har opplevd dette er som regel overbevist om at de har blitt hjulpet av et høyere vesen. Engelen derimot kan ikke tre inn i den fysiske verden.

Øvelser

Nick Thomas mener vi trenger å være lydhøre for det som engelen vil overbringe oss, og foreslår fire øvelser som alle kan gjøre:

Tanken. Hva er tankenes utspring? Hvor kommer de fra? Hva var frøet? Hver kveld kan vi plukke ut noen få tanker og ideer som vi har fått i løpet av dagen og prøve å finne skjulte tråder og forbindelsene til disse.

Direkte beskjeder – som gjerne vil holde oss tilbake. Prøv å være oppmerksom på hvor disse kommer fra. Hvem hvisket «ikke gjør det»? Senere kommer den forklarende tilleggsinformasjonen. Slike beskjeder kan både komme fra engelen din eller fra en avdød.

Mirakel-øvelsen. Finn dagens mirakel. Et mirakel kan også være at noe *ikke* har gått galt. Det handler om å bli oppmerksom på de daglige miraklene.

Ikke felle dommer for raskt. Gi rom til det som skjer – ha kraft til å holde igjen – åpne opp for engelen – for at ting kan være annerledes enn man først tror. Gjør dette noen minutter hver dag.

Gjenkjennelse av antroposofien

Også innsiktene i antroposofien blir gitt oss fra engelen vår, sier Nick Thomas. Vi føler straks gjenkjennelse – at dette er riktig. Men hvorfor? Det har Steiner forklart i foredragene om «Det femte evangelium». Det er fordi vi har følelser bak tankene, og engelen lever i denne følelsen. En materialist har et annet karma og dermed også andre følelser bak tankene sine.

Jeg vet at jeg tenker fordi jeg erfarer det. Få av oss har et klarsyn som gjør oss i stand til å arbeide vitenskaplig innenfor det åndsvitenskaplige feltet. Men etter hvert får vi erfaring. Antroposofien begynner å leve i oss som en egen organisme. Man er ikke lenger avhengig av bøkene til Rudolf Steiner. Det betyr ikke at man slutter å studere dem, men at man står på en egen, trygg grunn. Tankene er det laveste i klarsynet. Tankene kan ikke smake, se eller lytte; tankene er en ren åndelig handling. Det nye klarsynet handler om å opprette en ny forbindelse med den åndelige verden. Det er dette Rudolf Steiner ønsker å gi oss – spirituell erfaring.

«Engledebatt»

Vi spurte også Nick om hvordan man utfra antroposofien kan forholde seg til en «engledebatt» som den i kjølvannet av boken til Märtha Louise og Elisabeth Samnøy. Hans råd var ikke å gå direkte inn i dette. Oppgaven er heller å synliggjøre den åndsvitenskaplige forskningen og skoleringsveien. Hans personlige erfaring med de mange englebøkene som plutselig dukket opp for 10-20 år siden, er at der råder det et kaos. Samtidig henviser han til folkesjelsforedragene som Rudolf Steiner holdt i Kristiania i 1910. Her forklarer Steiner på en konkret og direkte måte hvordan hierarkiene arbeider. Dette er en av Nicks favorittbøker. Han er også en av foredragsholderne under «Vandreseminaret» på Island sommeren 2010, hvor folkesjelspsyklusen er hovedtema. – Steiner snakker forøvrig svært sjelden om «Gud» i sitt omfattende verk. Men han snakker om de ni hierarkier – og at treenigheten står over dem og viser seg gjennom hierarkiene.

Motoffensiver i pressen

Et annet tema vi tok opp med Nick er de gjentatte angrepene i pressen. Han mener at en slik motgang også kan sees som en «wake up call». Vi må våkne opp! Steiners klare råd var at spott og hån må møtes med ild og mot. Vi er i dag kommet til et punkt hvor antroposofien må fornyes. Dette kan bare skje ved å være kreativ og lyttende til ideene som engelen bringer oss.

Når det gjelder rasisme, som det stadig hentydes til, må vi ta dette på alvor. Her kan vi f.eks. vise til dagens praksis, som f.eks. at det er mindre rasisme blant steinerskoleelever enn ellers i samfunnet. Videre kan vi peke på at det å prøve å forklare noe ut fra et åndelig ståsted, ikke er rasisme. Det er først når at man prøver å diskriminere noen, at rasisme oppstår. Nick råder oss også til å studere hva som er nazismens og fascismens kilder, og hva som er antroposofiens kilder. Dessuten til å være takknemlig for motgangen og benytte den til fornyelse. □

Mennesket og englene

Nick Thomas holdt fire foredrag over temaet «menneske og engel». Et kjennetegn ved Thomas er at han evner å kombinere sin vitenskapelige bakgrunn og kompetanse med en intens og levende formidling av komplekse antroposofiske temaer.

I stedet for et referat av foredragene, forsøkes det i følgende «epistler» å aktualisere noen av temaene med egne ord, og iblant med tolkninger som helt må stå for egen regning.

Bevissthetsnivåer

I stedet for å betrakte engelen som noe utenfor mennesket selv, vil man ved å leve seg inn i forskjellige former og nivåer av bevissthet, kunne møte fenomenet gjennom egen indre erfaring.

Det dypeste nivået av bevissthet kan vi kalle *hypnotisk bevissthet*. Det er et bevissthetsnivå som kan fremvise dyp intelligens og omfattende ferdigheter, slik vi ser hos et menneske som utsettes for hypnose. Samtidig ruger denne bevisstheten i dype underbevisste lag.

Et neste nivå kan kalles *dyp søvn*. Dette nivået ligger også vanligvis i en ubevisst region. Samtidig vet vi at svært viktige og visdomsfulle prosesser finner sted under søvnen.

Et tredje nivå er *drøm*. I dette området er bevisstheten våknere enn ved de to beskrevne, men likevel er fraværet av den logiske hverdagsbevisstheten slående. Drømmebevisstheten er kreativ og fantasirik, og den kan inneholde hendelser som hverdagslogikken ville ha opponert mot, men som «drømmelogikken» tar som den største selvfølge.

Det fjerde nivået, *våken dagsbevissthet*, er det vi er mest fortrolig med. Våkent kan vi observere, skjelne og vurdere. I drømmen, der hendelse går over i hendelse på en ofte uforutsett og kaotisk måte, er den drømmende og drømmehendelsen

nærmest ett. I den våkne bevisstheten opplever vi et tydeligere skille mellom iakttaker og iakttakelsesobjekt. Nettopp denne avstanden gir oss mulighet til å reflektere og tenke over fenomener. Frihet er derfor mulig i det våkne bevissthetsområdet, men vanligvis ikke i drømmeområdet.

Det femte nivået kan kalles *imaginativ bevissthet*. Her har vi å gjøre med en spirituell alkymi der to bevissthetsformer blandes, nemlig drøm og våkenhet. Man kan nå forestille seg en bevissthetsart som rommer drømmens intense billedbevissthet med en desto våknere tenkning. Har man erfart dette, kan det man vanligvis oppfatter som våkenhet fortone seg som en drøm. Man blir «våkner enn våken».

Dette er englenes (*angelois*) bevissthetsnivå, men mennesket kan oppnå samme nivå gjennom indre, meditativt arbeid.

Sjette nivå kan kalles *inspirativ bevissthet*. Også her ser vi en spirituell alkymi mellom to bevissthetstrinn: våkenhet og søvn. I det øyeblikk man kan kombinere klar våken tenkning med dyp søvnbevissthet er man i samme bevissthetsfelt som erkeenglene (*archangeloi*).

På det syvende bevissthetsnivå handler det om en spirituell alkymi som smelter sammen våkenhet med hypnotisk bevissthet til *intuitiv bevissthet*. Dette er tidsåndenes (*archais*) bevissthetsselement.

Det er ikke helt enkelt å forestille seg de to sist beskrevne bevissthetsnivåer. Vi må da gi slipp på forestillingene om at vår væren og vår bevissthet kun finnes i forbindelse med den fysiske kroppen. Gnostikerne brukte begrepet *mikro- og makroantropos*: det lille og det store mennesket. Rudolf Steiner knyttet an til denne ideen idet han fremhevet at mennesket er forbundet med hele kosmos. I søvnen og i bevissthetstilstander som ligger dypere enn søvnen, «vokser» menneskesesnet inn i elementenes, planetenes og fiksstjerneverdenens åndelige kraftfelt. For de fleste mennesker utbrer bevisstløsheten seg over dette feltet. Den innvidde derimot kan møte dette feltet med klar og våken bevissthet. Gjennom en slik bevissthet kan et reelt vesensmøte med oversanselige vesener finne sted.

Offer og oppgaver

Det kosmos vi kjenner i dag er et livsvesen som har gått gjennom flere metamorfoser, gjennom dødsprosesser og nye fødsler.

I en døende fase ofret høye hierarkiske vesener kalt *troner* («viljens ånder») sin vilje inn i skapelsesprosessen. Denne viljen var rå og kaotisk. Viljeofferet ble til oppgave for et annet hierarki, nemlig *archai*, som den gang sto på et bevissthetsnivå tilsvarende menneskets. Oppgaven besto i å skape noe ut fra kaos. Denne skapervirksomhet tok til «i tidenes begynnelse» i det evolusjonstrinn som har fått navnet «den gamle Saturn» (ikke å forveksle med den nåværende planet).

Det neste evolusjonstrinn har fått navnet «den gamle sol» (heller ikke å forveksle med den nåværende sol). Nå ofret nye hierarkiske vesener kalt *kyriotetes* (vis-

dommens ånder) en annen substans, nemlig visdom. Å arbeide med denne strømmende, ustrukturerte visdomssubstans ble en oppgave for de vesener som nå gikk gjennom sitt «menneskenivå», nemlig erkeenglene (*archangeli*).

På det evolusjonstrinn som blir kalt «den gamle måne» (ikke å forveksle med vår nåværende måne), er det *dynamis* (bevegelsens ånder) som ofrer sin substans. Dette bevegelseskaos er det englenes (*angeloi*) oppgave å mestre og skape noe ut fra. *Angeli* går på dette trinnet av evolusjonen gjennom sitt «menneskenivå».

På det nåværende evolusjonstrinn «Jord» er det *exusiai* (formens ånder) som ofrer sin substans. Denne substansen består av noe så paradoksalt som «ren, kaotisk form». Nå er det mennesket selv som har en oppgave. Ren form kan bli til spirituell kaos eller til spirituell form. Dersom et menneske kun tilpasser seg forskjellige omgivelser uten at noe spesifikt eget gjør seg gjeldende, kan vi snakke om en åndelig kameleon, som regenerer et åndelig kaos. Et menneske som utvikler jeg-integritet, regenerer det motsatte: åndelig form.

Utviklingen er på dette evolusjonstrinnet avhengig av det frie menneskets arbeid. Da kan jorden bli til «kjærlighetens planet».

Kristus – helt omkrets, helt punkt

Engelens egenart er total *dedikasjon* med det mennesket den er forbundet med. Derfor kjenner engelen det enkelte menneske til bunns, og gjennom alle tider og jordeliv. Det enkelte menneske kan hjelpe engelen i sin egen utvikling gjennom å våkne for den åndelige sammenhengen, men kan også dra engelen ned i mørk ubevissthet gjennom åndsfornektelse.

Erkeengelen er dedikert til større grupper av mennesker, men er i mindre grad knyttet til det individuelle menneske.

Archai er dedikert til store tidsepoker, men i ennå mindre grad interessert i enkeltmennesker.

Kristus kommer her i en særstilling i og med at han kan forbinde seg helt med det enkelte menneske og med hele menneskeheten samtidig, han kan være helt omkrets og helt punkt. □

«Seminar Antroposofi»

En liten, men innholdsrik folder sendes i disse dager ut til en rekke antroposofiske virksomheter i Norge: «Seminar Antroposofi», som tilbyr foredrag, kurs og seminarer om sentralantroposofiske emner. «Antroposofi i omriss», «Antroposofi og livsspørsmål», «Menneske og natur», «Filosofi og goetheanisme» og «Historie og bevissthetsutvikling» er noen av hovedoverskriftene i brosjyren. Tanken bak seminartilbudet er å bidra til refleksjon over og større bevissthet om den idémessige bakgrunnen for de praktisk-antroposofiske virksomhetene. Initiativtager er styret i Antroposofisk Selskap i Norge, som har alliert seg med en rekke fag- og kompetansepersoner på ulike felter. Seminar-brosjyren vil også bli lagt ut på antroposofi.no.